

Brussell, 19 ta' Mejju 2026
(OR. en)

9302/26

JAI 590
SCHENGEN 9
SCH-EVAL 22
FRONT 94
IXIM 111
MIGR 134
ASILE 46
ENFOPOL 174
COMIX 112
CORDROGUE 65
VISA 52
CH
IS
LI
NO

NOTA TA' TRAŻMISSJONI

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	18 ta' Mejju 2026
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2026) 150 final
Suġġett:	KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, IL-KUNSILL EWROPEW, IL-KUNSILL, IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U L-KUMITAT TAR-REGJUNI Rapport dwar l-Istat ta' Schengen tal-2026

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2026) 150 final.

Mehmuż: COM(2026) 150 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 18.5.2026
COM(2026) 150 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, IL-
KUNSILL EWROPEW, IL-KUNSILL, IL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI
EWROPEW U L-KUMITAT TAR-REĠJUNI**

Rapport dwar l-Istat ta' Schengen tal-2026

{SWD(2026) 150 final}

RAPPORT DWAR L-ISTAT TA' SCHENGEN 2026

1. SCHENGEN F'DINJA LI QIEGHDA TINBIDEL: KONSOLIDAZZJONI U PREPARATEZZA GHAL SFIDI FUTURI

Mit-tnedija tač-ċiklu ta' Schengen fl-2022 ⁽¹⁾, ir-rapport annwali tal-Istat ta' Schengen ipprova **sorveljanza strateġika u harsa ġenerali komprensiva tas-sitwazzjoni** taż-żona Schengen. Permezz ta' analiżi integrata u għarfien ibbażat fuq l-evidenza, ir-rapport sawwar aġenda ta' politika koerenti u li tħares 'il quddiem għal Schengen. Dan żgura attenzjoni politika sostnuta fil-Kunsill ta' Schengen, appoġġa l-iffissar effettiv tal-prijoritajiet, u kkontribwixxa għal involviment aktar koordinat dwar kwistjonijiet ta' Schengen.

Iż-żona Schengen tkompli turi reżiljenza, sostnuta minn **sforzi kollettivi** kemm fil-livell tal-UE kif ukoll f'dak nazzjonali li **taw riżultati konkreti**. Dawn jinkludu tnaqqis fil-qsim illegali tal-fruntieri u fil-movimenti sekondarji fiż-żona Schengen, tishih tal-kooperazzjoni transfruntiera, u zieda fir-ritorn effettiv ta' individwi mingħajr dritt li jibqgħu fl-UE.

Minkejja dawn il-kisbiet tangibbli, l-evalwazzjonijiet ta' Schengen jibqgħu jidentifikaw il-lakuni li fadal fl-implimentazzjoni jeħtieġ li jiġu indirizzati b'mod urgenti. Dan huwa partikolarment importanti fil-kuntest tal-**ambjent ġeopolitiku volatili tal-lum** u xenarju ta' sigurtà dejjem aktar kumpless, li jitlob responsabbiltà kollettiva biex jiġi żgurat li ż-żona Schengen tibqa' sigura, magħquda u reżiljenti.

Il-prijoritajiet għall-hames ċiklu ta' Schengen (2026–2027) se jiffukaw fuq: il-konsolidazzjoni tal-kisbiet, l-indirizzar tal-lakuni li fadal, u t-tishih tat-thejjija biex jiġu indirizzati l-isfidi attwali u futuri. Il-proposta tal-Kummissjoni għall-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP) li jmiss tirrappreżenta opportunità strateġika biex jiġi appoġġat aktar l-investment sostnut u mmirat fir-riformi li jikkontribwixxu għal żona Schengen li tiffunzjona tajjeb.

Billi tiffoka fuq il-konsolidazzjoni u l-preparatezza, l-UE se tkompli twestaq waħda mill-aktar kisbiet tangibbli tagħha: żona Schengen li hija sigura, magħquda u reżiljenti quddiem sfidi emergenti.

2. RAPPORT DWAR L-ISTAT TA' SCHENGEN 2026: IL-MUMENT GHALL-KONSOLIDAZZJONI

2.1. Id-dimensjoni esterna ta' Schengen: approċċ strateġiku għall-politika tal-UE dwar il-viżi

Fl-2025, iż-żona Schengen kompliet tkun l-aktar destinazzjoni li kellha żjarat fid-dinja, billi attirat aktar minn 790 miljun vjaġġatur. L-Istati ta' Schengen ħarġu 10 miljun viża, u aktar minn 60 pajjiż ibbenefikaw minn aċċess mingħajr il-ħtieġa ta' viża għaž-żona Schengen. Bħala l-ewwel linja tal-iskrinjar tas-sigurtà tal-Unjoni, **il-politika komuni dwar il-viżi** hija kruċjali għas-sigurtà tal-Ewropa, u tgħin fil-prevenzjoni tal-migrazzjoni illegali, tal-kriminalità organizzata u tat-terroriżmu. Dan jiffaċilita ukoll l-aċċess għaž-

⁽¹⁾ Iċ-ċiklu ta' Schengen huwa strutturat madwar qafas ta' rapportar u ta' segwitu annwali li jinkludi l-istrumenti li ġejjin: ir-Rapport dwar l-Istat ta' Schengen, li jstabbilixxi l-prijoritajiet politiċi u operazzjonali ewlenin biex jiggwida l-Kunsill ta' Schengen trimestrali; il-Barometru ta' Schengen+ li jipprova darbtejn fis-sena stampa regolari tas-sitwazzjoni tal-iżviluppi fiż-żona kollha, abbażi tal-kontribuzzjonijiet mill-Istati Membri u mill-aġenziji tal-UE; u t-Tabella ta' Valutazzjoni ta' Schengen, ara n-nota f'qiegħ il-paġna 60. Il-Koordinatur ta' Schengen tal-Kummissjoni jipprova appoġġ għall-funzjonament ġenerali tač-ċiklu permezz ta' involviment bilaterali u multilaterali strutturat mal-Istati Membri.

żona Schengen għall-vjaġġaturi bona fide u jiżgura wkoll relazzjonijiet affidabbli mal-pajjiżi sħab li huma bbażati fuq ir-rispett u l-allinjament mar-regoli tal-Unjoni.

F'Jannar 2026, il-Kummissjoni adottat l-ewwel **Strategija tal-UE dwar il-Viżi** li qatt saret ⁽²⁾, li tistabbilixxi qafas għal politika dwar il-viżi li tavranza l-interessi fit-tul tal-Unjoni, issaħħaħ is-sigurtà fiż-żona Schengen, trawwem il-prosperità u l-kompetittività tal-UE, u tipprogetta l-pożizzjoni u r-reżiljenza tal-Unjoni fix-xena globali.

L-Istrategija tistabbilixxi **aġenda ambizzjuża u azzjonijiet konkreti** li se jikkontribwixxu għat-tiżiħ tad-dimensjoni esterna ta' Schengen. F'dan iċ-ċiklu ta' Schengen, l-enfasi se tkun fuq l-iżvilupp ta' qafas ta' valutazzjoni gdid bi kriterji ċari għall-għoti tal-istatus ta' mingħajr viża lill-pajjiżi sħab, il-qadi tal-interessi strateġiċi tal-UE b'mod aktar effettiv, kif ukoll it-tnejjija ta' revizzjoni mmirata tal-Kodiċi dwar il-Viżi biex tissaħħaħ is-sigurtà tal-UE. Biex tkompli tissaħħaħ il-kompetittività globali tal-UE, l-Istrategija se trawwem ukoll sħubijiet ma' pajjiżi sħab ewlenin biex it-talent globali jitqabbel aħjar mal-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol tal-UE. F'dan il-kuntest, il-ftuħ tal-ewwel Uffiċċju ta' Access Legali fl-Indja ⁽³⁾ immarka pass importanti lejn l-attrazzjoni tat-talent u t-tiżiħ tal-kooperazzjoni ta' benefiċċju reċiproku. L-enfasi issa għandha tkun fuq l-introduzzjoni b'suċċess tagħha kif ukoll ir-replikazzjoni tal-Uffiċċji Ewropej ta' Access Legali fi sħab ewlenin oħra.

Barra minn hekk, l-Istrategija ħabbret miżuri mmirati biex tappoġġa l-kapaċità tal-Istati Membri li jimmaniġġjaw b'mod effettiv il-proċess tal-viża. L-evalwazzjonijiet u l-attivitajiet ta' monitoraġġ ta' Schengen tal-2025 juru li l-eżami tal-applikazzjonijiet għall-viża huwa ġeneralment sod, bi proċessi stabbiliti li jiżguraw teħid ta' deċiżjonijiet ta' kwalità. Filwaqt li ttiehdu passi sinifikanti biex jitnaqqsu l-ħinijiet ta' stennija fl-għoti ta' appuntamenti għall-viża u fl-ipproċessar ta' applikazzjonijiet għall-viża, il-konsulati f'xi postijiet għadhom jiffaċċjaw dewmien konsiderevoli. Għalhekk, l-implimentazzjoni tal-Istrategija se tgħin ukoll lill-Istati Membri jimmaniġġjaw volumi kbar ta' applikazzjonijiet, speċjalment matul il-perjodi l-aktar intensivi, pereżempju permezz tal-introduzzjoni ta' sistemi tal-IT għall-ġestjoni tal-fruntieri kif ukoll appoġġ iddedikat tal-Frontex fl-għoti ta' taħriġ lill-uffiċjali konsulari u fl-għoti ta' assistenza fil-verifika tad-dokumenti u fid-detezzjoni tal-frodi tad-dokumenti.

2.2. Fruntiera esterna integrata għal żona Schengen sigura

Iż-żamma tas-sigurtà tal-fruntieri esterni ta' Schengen teħtieġ viġilanza kontinwa kontra r-riskji ġeopolitiċi li qed jevolvu, filwaqt li jiġi żgurati li d-drittijiet fundamentali jiġu rispettati ⁽⁴⁾.

F'nofs Ottubru 2025, l-Istati ta' Schengen bdew gradwalment jintroduċu s-**Sistema ta' Dhul/ħruġ (EES)**, waħda mill-aktar sistemi avvanzati ta' ġestjoni tal-fruntieri fid-dinja, li tippermetti li jiġu reġistrati ċittadini mhux tal-UE u tinqasam f'ħin reali informazzjoni dwar min jaqsam il-fruntieri tal-UE, meta u fejn, kif ukoll informazzjoni dwar ir-rifjuti ta' dħul. Matul il-bidu progressiv ta' 6 xhur, is-sistema wriet benefiċċji ċari għas-sigurtà taċ-ċittadini tal-UE billi waqqfet lil kriminali, imposturi u frodisti tad-dokumenti milli jaqsmu l-fruntieri b'identitajiet foloz jew b'dokumenti foloz. Sa mit-tnedija tagħha, l-Istati ta' Schengen irreġistraw aktar minn 60 miljun dħul u ħruġ ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi. Barra minn hekk, ġew irreġistrati aktar minn 30,000 rifjut ta' dħul fis-sistema minhabba nuqqas ta' konformità mal-kundizzjonijiet tad-dħul. Fost dawn il-każijiet, kważi 800 persuna tqiesu bħala theddida għas-sigurtà interna filwaqt li kważi 7,000 vjaġġatur ġew miċhuda

⁽²⁾ Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament u lill-Kunsill dwar l-istrateġija tal-politika tal-UE dwar il-viżi, COM(2026) 43 final, id-29 ta' Jannar 2026.

⁽³⁾ Access Legali tal-UE (<https://eu-legal-gateway.eu/>).

⁽⁴⁾ Il-Kunsill Ewropew, *Laqgħa tal-Kunsill Ewropew* (id-19 ta' Marzu 2026) – *Konkluzjonijiet EUCO 1/26*, 19 ta' Marzu 2026.

d-dhul minhabba li baqghu fit-territorju wara l-iskadenza tal-awtorizzazzjoni ghas-soġġorn fiż-żona Schengen ⁽⁵⁾. Minn meta l-EES daħlet fis-seħh, il-verifiki tal-marki tas-swaba' ta' kuljum fis-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen (SIS) u s-Sistema Awtomatizzata ta' Identifikazzjoni tal-Marki tas-Swaba' (AFIS) imwettqa mill-Istati Membri kollha żdiedu minn madwar 17,000 għal madwar 87,000.

Matul il-bidu progressiv, il-maġġoranza l-kbira tal-Istati ta' Schengen implimentaw l-EES b'mod effettiv, bil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi jaqbzu l-limiti meħtieġa tar-reġistrazzjonijiet. L-għażla li l-operat tal-EES jiġi sospiż temporanjament, kompletament jew parzjalment, giet eżerċitata biss f'għadd limitat ta' okkażjonijiet. Xi Stati ta' Schengen esperjenzaw sfidi relatati mal-infrastruttura, pereżempju bil-funzjonament tas-sistemi self-service, il-kapaċità li jirreġistraw bis-sħiħ id-data bijometrika, u l-kongestjoni tat-titjiriet f'hinijiet speċifiċi.

L-EES ilha tintuża bis-sħiħ bil-funzjonalitajiet kollha fil-punti kollha ta' qsim tal-fruntieri fiż-żona Schengen fl-10 ta' April 2026. B'mod ġenerali, l-EES kienet qed topera b'mod effiċjenti, u gābet benefiċċji viżibbli għas-sigurtà tal-UE. Biex tiġi ottimizzata aktar l-implimentazzjoni tal-EES, l-Istati Membri huma mhegġa jagħmlu użu akbar mill-awtomazzjoni fil-fruntieri ⁽⁶⁾, jiżguraw l-iskjerament ta' numru suffiċjenti ta' gwardji tal-fruntiera u manigers tal-fluss, u jipprovdu infrastruttura, tagħmir, gwida u taħriġ adegwati. Fl-istess ħin, il-Kummissjoni, l-Istati Membri kif ukoll il-partijiet ikkonċernati tat-trasport u tat-turiżmu se jkomplu jikkoordinaw mill-qrib, speċjalment fid-dawl tal-perjodu tal-ivvjaġġar tas-sajf.

It-tnedija li ġejja tas-**Sistema Ewropea ta' Informazzjoni u ta' Awtorizzazzjoni għall-Ivvjaġġar** (ETIAS) se timmarka pass Prattiku iehor fit-tisħiħ ulterjuri tal-protezzjoni tal-fruntieri esterni tal-UE. Din se tippermetti l-identifikazzjoni u l-valutazzjoni ta' persuni li jirrapprezentaw riskji potenzjali, u tipprevjenihom milli jidhlu fiż-żona Schengen, filwaqt li tippreserva l-ivvjaġġar bla xkiel għall-maġġoranza l-kbira tal-viżitaturi. Din se żżid valur ċar billi ssahhaħ il-valutazzjoni tar-riskju ta' qabel l-ivvjaġġar u tippermetti identifikazzjoni aktar bikrija ta' tħassib potenzjali dwar is-sigurtà qabel il-wasla fil-fruntieri esterni. Qiegħed isir progress fit-tħejjijiet, bi sforzi kkoordinati li għaddejjin fil-livelli tal-UE u nazzjonali biex tiġi żgurata l-introduzzjoni effettiva tal-ETIAS. L-involvement bikri tal-partijiet ikkonċernati tal-industrija tal-ivvjaġġar huwa kruċjali għas-suċċess ta' dan l-isforz.

Minbarra l-biċċa l-kbira tas-sistemi moderni tal-IT, jeħtieġ li jkun hemm fis-seħh **kapaċitajiet ta' kontroll tal-fruntieri b'sahhithom u permanenti** biex tiġi ssalvagwardjata s-sigurtà tal-fruntieri esterni komuni tagħna. Dawn il-kapaċitajiet jiddependu fuq id-disponibbiltà ta' tagħmir adegwat kif ukoll fuq gwardji tal-fruntiera suffiċjenti u mharrġa sew fil-fruntieri esterni ta' Schengen. Filwaqt li fl-2025 sar titjib minn diversi Stati Membri⁽⁷⁾ billi tteħdu passi biex jiżdiedu l-livelli tal-persunal, in-nuqqasijiet persistenti jkomplu jaffettwaw il-funzjonijiet ewlenin ⁽⁸⁾ minhabba l-iskarsezza tar-riżorsi u n-nuqqas ta' strategiji strutturati fuq terminu medju u twil tar-riżorsi umani.

Għalkemm huma meħtieġa aktar sforzi biex jiżdied l-għadd ta' gwardji tal-fruntiera mharrġa, fl-2025, l-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex)

⁽⁵⁾ Dawn in-numri huma kurrenti sal-20 ta' April 2026.

⁽⁶⁾ Bħall-użu ta' kjoskijiet ta' prereġistrazzjoni, e-gates u l-applikazzjoni mobbli "Vjaġġ lejn l-Ewropa" żviluppata mill-Frontex.

⁽⁷⁾ B'mod partikolari fiċ-Ċekja, fl-Estonja, fil-Greċja, fi Franza, fil-Kroazja, fl-Italja, f'Malta, fl-Awstrija, fil-Polonja u fir-Rumanija.

⁽⁸⁾ B'mod partikolari fi Spanja, fil-Latvja, fil-Litwanja, fil-Portugall, fis-Slovenja u fis-Slovakkja.

appoġġat lill-Istati Membri bi 18 453 skjerament ta' persunal tal-Korp Permanenti⁽⁹⁾ li pprovdew assistenza operazzjonali, teknika u loġistika f' 35 operazzjoni fi Stati Membri ewlenin ⁽¹⁰⁾. Il-Kummissjoni qiegħda tnejn propożta leġislattiva fl-2026 biex tkompli ssahħa il-mandat tal-Frontex.

Verifiki fil-fruntieri

Il-verifiki fil-fruntieri ta' kwalità għolja fil-fruntieri esterni tal-UE huma essenzjali biex jiġi evitat theddid serju għas-sigurtà qabel ma jaslun fiż-żona Schengen. Diversi Stati Schengen tejjbu l-kwalità tal-verifiki fil-fruntieri permezz ta' verifika aktar konsistenti tal-kundizzjonijiet tad-dhul, u użu akbar tal-awtomatizzazzjoni⁽¹¹⁾. Xi pajjiżi wrew progress sinifikanti f'dan il-qasam. Pereżempju, ir-Rumanija implimentat b'suċċess awtomatizzazzjoni tal-proċeduri ta' rapportar tal-hits mill-e-gates tagħhom għall-verifiki tat-tieni linja u integrazzjoni tas-Sistema Nazzjonali ta' Informazzjoni Avanzata dwar il-Passiġġieri fis-sistema ta' kontroll fil-fruntieri tagħha. Dawn il-miżuri għamluha possibbli li jitwettqu verifiki fil-fruntieri effiċjenti u ta' kwalità għolja.

Madankollu, għadhom meħtieġa aktar sforzi biex jittejjeb l-użu effettiv tal-bażijiet tad-data tal-UE u dawk nazzjonali, jissahħu l-miżuri kontra l-frodi tad-dokumenti, tissahħa il-kooperazzjoni bejn l-aġenziji, u tintuża verifika bijometrika biex jingħalqu l-lakuni eżistenti u tissahħa is-sigurtà ⁽¹²⁾.

Fl-2025, twettqet evalwazzjoni waħda mhux imħabbra ta' Schengen u ġew identifikati nuqqasijiet serji fil-kapaċità tal-Istat Membru ⁽¹³⁾ li jimmaniġġa l-fruntieri esterni tiegħu. Wara l-evalwazzjoni, l-awtoritajiet tal-Istati Membri bl-appoġġ tal-Frontex bdew miżuri ta' rimedju immedjati.

Sorveljanza tal-fruntieri

Taħlita ta' verifiki robusti fil-fruntieri u sorveljanza effettiva fil-fruntieri twassal **l-aktar livell effettiv ta' protezzjoni**. Is-sejbiet tal-qsim illegali fil-fruntieri esterni tal-UE kienu qegħdin jonqsu b'mod konsistenti f'dawn l-aħħar snin, u naqsu għal inqas minn 180 000, u dan jirrappreżenta tnaqqis ulterjuri ta' aktar minn 25 % meta mqabbla mal-2024⁽¹⁴⁾. F'diversi Stati Schengen ⁽¹⁵⁾, is-sorveljanza msaħħa kkontribwiet għal rati ta' detezzjoni aħjar, hinijiet ta' rispons aktar rapidi, tnaqqis fil-qsim illegali, u għarfien aħjar tas-sitwazzjoni. Is-sezzjoni tal-fruntiera tal-art tal-Lvant tal-UE ssaħħet ukoll bir-reqqa b'azzjonijiet ta' sorveljanza integrati sostenibbli appoġġati minn fondi nazzjonali u tal-UE. Saru investimenti sinifikanti fil-kapaċitajiet ta' sorveljanza tal-fruntieri, inkluż ix-xiri ta' tagħmir ġdid, ir-rinnovazzjoni ta' tagħmir eżistenti u ż-żieda fl-użu ta' teknoloġiji avvanzati, bħal vetturi tal-ajru u bastimenti mingħajr ekwipaġġ, kapaċitajiet tar-radju aġġornati u tagħmir stazzjonarju ġdid.

Minkejja dan il-progress, **il-kopertura tas-sorveljanza u l-integrazzjoni tas-sistemi għadhom irregolari** fiż-żona Schengen kollha, u dan jirrifletti lakuni fit-tagħmir, fil-

⁽⁹⁾ Dawn jinkludu riżorsi umani mill-kategoriji 1, 2 u 3. Riżorsa umana waħda tista' tiġi skjerata diversi drabi, bl-aktar skjeramenti sinifikanti fl-2025 ikunu l-Operazzjonijiet Kongunti fil-Greċja, Spanja u l-Italja.

⁽¹⁰⁾ Frontex, *2025 in brief*, https://www.frontex.europa.eu/2025-in-brief/#under_hero_section

⁽¹¹⁾ Pereżempju: Il-Bulgarija, Franza, l-Awstrija, il-Polonja, ir-Rumanija, il-Finlandja u l-Iżvizzera.

⁽¹²⁾ Pereżempju: fil-Bulgarija, fil-Greċja, fi Spanja, fi Franza, fl-Ungerija, fil-Portugall u fis-Slovenja.

⁽¹³⁾ Evalwazzjoni ta' Schengen mhux imħabbra fil-Portugall f'Diċembru 2025 żvelat nuqqasijiet serji fit-tweġġ tal-verifiki fil-fruntieri esterni fl-Ajruport ta' Liżbona.

⁽¹⁴⁾ Frontex, Irregular border crossings down 26 % in 2025, Europe must stay prepared. <https://www.frontex.europa.eu/media-center/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-down-26-in-2025-europe-must-stay-prepared-lyKpVb>

⁽¹⁵⁾ Bħall-Bulgarija, l-Estonja, il-Latvja, il-Litwanja, l-Ungerija, in-Norveġja, il-Polonja, ir-Rumanija u l-Finlandja.

manutenzjoni u fl-ippjanar strateġiku. F'diversi Stati Membri ⁽¹⁶⁾, għadu ma ġiex stabbilit bis-sħiħ approċċ integrat ta' sorveljanza tal-fruntieri, b'mod partikolari fir-rigward tal-identifikazzjoni bikrija ta' wasliet illegali, u l-valutazzjoni tar-riskju f'hin reali.

Bl-istess mod, abbażi tal-**kapaċitajiet nazzjonali u Ewropej eżistenti**, huwa meħtieġ aktar progress lejn stampa tas-sitwazzjoni kompletament integrata u konsistenti biex tissaħħah il-kapaċità tal-Istati Membri li jiżviluppaw intelligence komprensiva u aġġornata dwar il-flussi migratorji, in-networks ta' faċilitazzjoni tal-immigrazzjoni illegali u t-theddid emergenti. Dan se jinkiseb permezz tal-implimentazzjoni effettiva tas-Sistema Ewropea ta' Sorveljanza tal-Fruntieri (EUROSUR) is-sinsla teknoloġika u operazzjonali tas-sigurtà tal-fruntieri tal-UE. Dan se jikkontribwixxi għat-titjib tal-kapaċità taż-żona Schengen biex tittratta l-wasliet f'daqqa jew it-theddid emergenti għas-sigurtà. Is-sinergiji aktar mill-qrib bejn l-awtoritajiet tal-fruntieri u l-Europol isaħħu wkoll l-għarfien tas-sitwazzjoni, l-analiżi tar-riskju u jtejbu d-detezzjoni tat-theddid kriminali u terroristiku transfruntier.

It-tiżiż tar-reżiljenza tal-fruntieri esterni komuni tagħna jirrikjedi koordinazzjoni aktar b'saħħitha bejn l-atturi kollha involuti fil-ġestjoni tal-fruntieri, il-migrazzjoni u r-ritorn. Minn Ġunju 2026, il-proċedura l-ġdida tal-iskrinjar fil-fruntieri esterni tal-Unjoni se tippermetti li jiġu identifikati u vvalutati malajr iċ-ċittadini kollha ta' pajjiżi terzi li jidhru illegalment fl-Unjoni. F'dan il-kuntest, huwa importanti li l-Istati Membri kollha jkunu lesti jimplementaw ir-**regoli l-ġodda** dwar l-iskrinjar biex jiżguraw li l-persuni kollha soġġetti għall-iskrinjar jiġu riferuti għall-proċedura rilevanti ⁽¹⁷⁾. Dan il-qafas se jkun vitali kemm għas-sigurtà kif ukoll għall-ġestjoni effettiva tal-migrazzjoni fl-UE, u l-applikazzjoni Prattika tiegħu se tiġi vvalutata matul l-evalwazzjonijiet ta' Schengen ippjanati għat-tieni nofs tal-2026.

Ippjanar ta' kontinġenza

Sar progress sinifikanti fl-Istati Membri kollha billi dawn żviluppaw **pjanijiet ta' kontinġenza** għall-ġestjoni tal-fruntieri, fil-każ ta' influż bil-massa ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi fil-fruntieri tal-UE. Barra minn hekk, il-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri stabbilew pjanijiet ta' kontinġenza bbażati fuq valutazzjonijiet u xenarji komprensivi tar-riskju, bi tliet pajjiżi biss ⁽¹⁸⁾ li għadhom fil-proċess li jifformalizzaw tali pjanijiet u sitta ⁽¹⁹⁾ li għadhom ma ttestjawx l-implimentazzjoni tal-pjan ta' kontinġenza tagħhom.

L-oqfsa ta' thejjiġa tradizzjonalment iffukaw fuq il-ġestjoni tal-fruntieri, madankollu, jeħtieġ li jintegraw aħjar proċessi relatati oħra, b'mod partikolari dawk għar-ritorni. Il-preparatezza nazzjonali għadha irregolari, u huwa dejjem aktar ċar li dak li seta' kien adegwat fil-passat ma għadux biżżejjed għall-isfidi tal-lum speċjalment fid-dawl tal-kriżi tal-Lvant Nofsani li għaddeġja bħalissa. L-evalwazzjonijiet ta' Schengen jiżvelaw li l-maġġoranza tal-Istati Schengen ⁽²⁰⁾ għad iridu jintegraw bis-sħiħ l-operazzjonijiet ta' ritorn abbażi ta' analiżijiet tar-riskju. Biex dan jiġi indirizzat, l-ippjanar ta' kontinġenza jrid isir aktar Ewropew, b'oqfsa nazzjonali allinjati b'mod aktar sistematiku mal-għodod u mal-mekkaniżmi tal-UE u konnessi aħjar mal-ippjanar tal-Istati Membri ġirien. Dan se

⁽¹⁶⁾ Pereżempju: fid-Danimarka, fil-Greċja, fi Franza, fil-Kroazja u fis-Slovenja.

⁽¹⁷⁾ Ir-Regolament (UE) 2024/1356 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 li jintroduċi l-iskrinjar ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi fil-fruntieri esterni u li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240 u (UE) 2019/817, (ĠU L, 2024/1356, 22.5.2024).

⁽¹⁸⁾ Il-Greċja, Spanja u l-Awstrija.

⁽¹⁹⁾ Il-Greċja, Spanja, l-Italja, in-Netherlands, l-Awstrija, u l-Iżvizzera.

⁽²⁰⁾ B'mod partikolari: Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, id-Danimarka, il-Ġermanja, il-Greċja, Spanja, l-Iżlanda, l-Italja, Ċipru, il-Latvja, il-Litwanja, il-Lussemburgu, Malta, il-Polonja, il-Portugall, is-Slovakkja u l-Iżvezja.

jippermetti risponsi kollettivi aktar rapidi, aktar prevedibbli u aktar koordinati meta jitfaċċaw il-persjonijiet.

Fl-istess hin, huwa essenzjali li nimxu minn oqfsa ta' ppjanar fil-biċċa l-kbira formali għal sistemi li huma integrati bis-sħiħ fil-prattika ta' kuljum u li huma kapaċi jappoġġaw azzjoni rapida u kkoordinata meta jinqalghu kriżijiet. Fi tmien Stati ta' Schengen⁽²¹⁾, il-pjanijiet nazzjonali ma jinkludux il-possibbiltà li jintuża appoġġ Ewropew, hdxax ⁽²²⁾ ma jkoprux il-koordinazzjoni mal-Frontex, u għaxra ma kkonsultawx l-Istati Membri ġirien fl-istabbiliment tal-pjanijiet ta' kontinġenza tagħhom ⁽²³⁾ sabiex jippermettu risposti kollettivi aktar mgħaġġla, aktar prevedibbli u aktar koordinati meta jitfaċċaw persjonijiet.

Barra minn hekk, l-Unjoni Ewropea jeħtieġ li tkun ippreparata għat-theddida potenzjali għas-sigurtà interna tal-UE mill-eks ġellieda Russi li pparteċipaw fl-aggressjoni kontra l-Ukrajna. B'segwitu għall-Kunsill Ewropew ta' Marzu 2026, il-Kummissjoni se tkeġji valutazzjoni dwar modi possibbli biex tiġi indirizzata din il-kwistjoni.

Iċ-ċiklu ta' Schengen tal-2026-2027 għandu jkompli jiffoka fuq l-iżgurar ta' fruntiera esterna integrata għal żona Schengen sigura. Dan jinkludi ppjanar ta' kontinġenza msahħaħ u għarfien tas-sitwazzjoni, titjib konsistenti tal-verifiki fil-fruntieri u s-sorveljanza tal-fruntieri, inkluż permezz tal-użu sħiħ tas-sistemi tal-IT, u l-iżgurar tal-implimentazzjoni effettiva tal-proċeduri ta' skrinjar.

2.2 Sistemi effettivi ta' ritorn li jirfdu l-integrità taż-żona Schengen

Matul is-snin, ir-ritorn ħareġ bħala prijorità ewlenija, rikonoxxut bħala element li jirfed il-kredibbiltà, l-effettività u s-sostenibbiltà tas-sistema kollha kemm hi. Għalhekk, l-iżgurar tar-ritorn ta' dawk li ma għandhomx dritt li jibqgħu fit-territorju huwa kundizzjoni fundamentali għal żona Schengen li tiffunzjona tajjeb.

Qafas legali ġdid għal sistema komuni Ewropea ta' ritorn

Il-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament ġdid dwar ir-Ritorn ⁽²⁴⁾ tindirizza l-ostakli strutturali ewlenin identifikati fl-evalwazzjonijiet perjodiċi preċedenti ta' Schengen u fl-evalwazzjoni tematika ta' Schengen tal-2024 dwar ritorni aktar effettivi. Il-Kummissjoni tilqa' l-bidu tan-negożjati interistituzzjonali u tinsab lesta li tappoġġa ftehim finali li jissodisfa l-ħtiġijiet tal-UE.

B'mod parallel, il-Koordinatur għar-Ritorni kellu rwol ewlieni fit-tfassil ta' approċċ aktar koerenti u strateġiku tal-UE għar-ritorni permezz tan-Network ta' Livell Għoli dwar ir-Ritorni billi ppromwova skambji sistematiċi ta' Prattiki tajba dwar ir-ritorni lejn pajjiżi terzi politikament sensitivi u ta' prijorità, kif ukoll ir-ritorni ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi b'residenza illegali li huma ta' theddida għas-sigurtà. B'mod partikolari, sar progress permezz tat-Task Force dwar l-Istatistika biex jissahħaħ il-monitoraġġ u tittejjeb l-affidabbiltà tad-data dwar ir-ritorn. Il-Koordinatur ta' prijorità wkoll lit-tisħiħ tal-kooperazzjoni fir-rigward ta' minorenni mhux akkumpanjati, inkluż permezz ta' skambji bejn l-Istati Membri u billi esplora approċċi kongunti ma' pajjiżi sħab.

Titjib operazzjonali li jixpruna ritorni aktar effettivi

⁽²¹⁾ Il-Belġju, iċ-Ċekja, il-Greċja, Spanja, l-Iżlanda, in-Norveġja, l-Iżvizzera u l-Iżvezja.

⁽²²⁾ Il-Belġju, iċ-Ċekja, id-Danimarka, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, l-Iżlanda, l-Italja, in-Netherlands, l-Awstrija u l-Iżvezja.

⁽²³⁾ Il-Belġju, id-Danimarka, il-Greċja, Spanja, l-Iżlanda, l-Italja, Malta, in-Netherlands, is-Slovenja u l-Iżvezja.

⁽²⁴⁾ Il-Kummissjoni Ewropea, "Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi sistema komuni għar-ritorn ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li jkunu qegħdin illegalment fl-Unjoni", COM(2025) 101 final.

L-effettività tal-politiki ta' ritorn titkejjel permezz ta' riżultati tangibbli fil-prattika. Fl-2025, giet osservata xejra ta' zieda żgħira fl-effettività tas-sistemi nazzjonali ta' ritorn fi 17-il Stat Schengen⁽²⁵⁾. Dan il-progress sarraf f'**għadd akbar ta' ritorni effettivi fl-2025**, b'zieda ta' 19 % meta mqabbel mas-sena preċedenti. Ir-riformi leġiżlattivi nazzjonali kkontribwew għall-progress, inklużi dawk adottati għall-implimentazzjoni tal-Patt dwar il-Migrazzjoni u l-Ażil. Il-Frontex ipprovdiet appoġġ sinifikanti lill-Istati Membri fil-qasam tar-ritorni. Fl-2025, il-Frontex skjerat 140 Speċjalist tar-Ritorn ⁽²⁶⁾ u appoġġat 63 500 ritorn effettiv, li jirrapprezentaw 42 % tat-total, u li jikkonferma x-xejra sostnuta 'l fuq osservata f'dawn l-aħħar snin.

Huma meħtieġa aktar sforzi fl-Istati Membri kollha biex jiġu indirizzati l-isfidi relatati mal-ħruġ f'waqtu ta' deċiżjonijiet ta' ritorn, ir-razzjonalizzazzjoni tal-proċeduri⁽²⁷⁾ u l-implimentazzjoni ta' miżuri għall-prevenzjoni tal-ħrib u ta' movimenti sekondarji mhux awtorizzati ⁽²⁸⁾. Dan huwa partikolarment importanti meta jiġu ttrattati individwi li jistgħu jgħallqu **riskji għas-sigurtà**, li jeħtieġu l-involviment ta' diversi awtoritajiet, għarfien espert speċjalizzat u miżuri għall-prevenzjoni tal-ħrib⁽²⁹⁾. L-evalwazzjonijiet ta' Schengen kixfu diskrepanza bejn l-għadd ta' deċiżjonijiet ta' ritorn maħruġa u l-għadd ta' allerti ta' ritorn maħluqa fis-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen, kif ukoll il-preżentazzjoni inkonsistenti tal-informazzjoni rilevanti kollha fis-sistema ⁽³⁰⁾. Għalhekk huwa essenzjali li jsir użu sħiħ mill-allerti ta' ritorn tas-SIS billi tiġi inkluża b'mod sistematiku l-informazzjoni rilevanti kollha, bħall-bijometrika, ir-ritratti u l-marki tas-sigurtà.

Ir-ritorn volontarju qiegħed jiġi rikonossut dejjem aktar bħala komponent ewlieni ta' politika ta' ritorn tal-UE effettiva u sostenibbli. Filwaqt li xi Stati Membri⁽³¹⁾ mxew lejn mudelli aktar proattivi u mfassla apposta, il-potenzjal sħiħ tar-ritorni volontarji għad irid jiġi realizzat permezz tal-integrazzjoni konsistenti tiegħu fl-oqfsa nazzjonali ta' ritorn ⁽³²⁾.

L-Istati Membri għamlu sforzi biex isahħu l-**kapaċitajiet operazzjonali**, relatati mat-titjib tal-oqfsa ta' taħriġ ⁽³³⁾, mal-allokazzjoni ta' riżorsi umani addizzjonali ⁽³⁴⁾, u mat-tisħiħ tal-koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali ⁽³⁵⁾. Huma neċessarji aktar sforzi biex jiġi żgurat impatt kontinwu sostnut fil-prestazzjoni operazzjonali, b'mod partikolari fejn in-nuqqas ta' kapaċitajiet adegwati u suffiċjenti jibqa' wieħed mill-ostakli ewlenin għat-twettiq tar-ritorni ⁽³⁶⁾.

Il-modernizzazzjoni gradwali tal-ghodod operazzjonali u tas-sistemi għar-ritorni miexja 'l quddiem f'diversi Stati Membri ⁽³⁷⁾. Madankollu, dan il-proċess għadu mhux

⁽²⁵⁾ Il-Belġju, id-Danimarka, il-Ġermanja, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, Franza, il-Kroazja, l-Iżlanda, l-Italja, Ċipru, il-Litwanja, il-Lussemburgu, il-Polonja, il-Portugall, il-Finlandja u l-Iżvezja.

⁽²⁶⁾ Minkejja dan in-numru, għad hemm sfidi biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet ta' skjerament għall-Ispeċjalisti tar-Ritorn minħabba rekwiżiti għoljin ta' profiċjenza fil-lingwa u hiliet operazzjonali speċjalizzati.

⁽²⁷⁾ Pereżempju: fi Spanja, fl-Italja, fil-Polonja u fil-Portugall.

⁽²⁸⁾ Pereżempju: fi Spanja, fil-Portugall u fl-Iżvizzera.

⁽²⁹⁾ Cf. Kompjendju tal-2026 tal-aħjar Prattiki Identifikati fil-qafas tal-mekkaniżmu ta' evalwazzjoni u monitoraġġ ta' Schengen. L-approċċ tal-Bulgarija li b'mod sistematiku tintervista ċittadini ta' pajjiżi terzi maqbuda u tivverifikahom ma' bażijiet tad-data tal-UE u internazzjonali biex tidentifika riskji potenzjali għas-sigurtà ġie identifikat bħala l-aħjar Prattika matul l-evalwazzjoni tagħha ta' Schengen.

⁽³⁰⁾ Skont l-Artikolu 3(1) tar-Regolament 2018/1860 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Novembru 2018 dwar l-użu tas-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen għar-ritorn ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi b'soġġorn illegali (ĠU L 312, 7.12.2018), l-Istati Membri għandhom obbligu li jgħallqu allert ta' ritorn wara l-ħruġ ta' deċiżjoni ta' ritorn.

⁽³¹⁾ Pereżempju: Il-Belġju u l-Italja.

⁽³²⁾ Pereżempju: fi Spanja u fil-Portugall.

⁽³³⁾ Il-Belġju, Franza u l-Italja.

⁽³⁴⁾ Pereżempju: l-Italja, il-Litwanja u Malta.

⁽³⁵⁾ Bħal fil-Finlandja.

⁽³⁶⁾ B'mod partikolari fil-Greċja, fi Spanja u fil-Portugall.

⁽³⁷⁾ Inklużi Franza u Ċipru.

komplut. B' mod partikolari, it-titjib tas-sistemi ta' ġestjoni tal-każijiet ta' ritorn għadu għaddej f' diversi pajjiżi Schengen ⁽³⁸⁾, filwaqt li jenfasizza l-ħtieġa li tithaffef it-trasformazzjoni diġitali bi tnejn għall-fażi li jmiss tad-diġitalizzazzjoni tal-proċeduri ta' ritorn madwar l-UE kollha u l-proposta legiżlattiva li jmiss tal-Kummissjoni f' dan il-qasam fl-2026.

Il-proċess ta' ritorn irid ikun akkumpanjat minn **salvagwardji b'saħħithom u effettivi biex jiġu ggarantiti d-drittijiet fundamentali**. L-2025 turi titjib ġenerali fil-kwalità u fl-applikazzjoni ta' dawn is-salvagwardji. Diversi Stati Membri ⁽³⁹⁾ tejbju l-proċessi tat-teħid ta' deċiżjonijiet ta' ritorn tagħhom biex jirrispettaw il-prinċipju ta' *non-refoulement*, id-dritt li wieħed jinstema', l-għoti ta' informazzjoni adegwata u l-aċċess effettiv għar-rimedji. Madankollu, huma meħtieġa aktar sforzi biex jiġi kkonsolidat u sostnut dan it-titjib ⁽⁴⁰⁾, inkluż fir-rigward tas-sistemi ta' monitoraġġ tar-ritorn furzat ⁽⁴¹⁾, u fil-proċeduri ta' appell għal deċiżjonijiet ta' ritorn ⁽⁴²⁾.

Ir-ritorn effettiv ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi se jibqa' prijorità ewlenija fiċ-ċiklu ta' Schengen 2026-2027. Fl-2026 se naraw it-tneđija tal-proċedura l-ġdida ta' ritorn fuq il-fruntiera skont il-Patt dwar il-Migrazzjoni u l-Azil. Għalhekk huwa essenzjali li s-sistemi nazzjonali jkunu ppreparati bis-sħiħ biex jiżguraw l-implimentazzjoni effettiva u konsistenti tal-Patt. L-implimentazzjoni sħiħa u f' waqtha tar-rakkomandazzjonijiet tal-evalwazzjoni ta' Schengen se jkollha rwol ewlieni fil-kisba ta' dan l-oġġettiv.

2.3 Kooperazzjoni tas-sigurtà interna

Il-kooperazzjoni fis-sigurtà interna hija essenzjali għaž-Zona Schengen, peress li tipprovdi miżuri li jżommu s-sikurezza u l-effiċjenza tal-infurzar tal-liġi. Madankollu, l-evalwazzjonijiet ta' Schengen jiżvelaw li għad hemm xi sfidi.

Skambju ta' informazzjoni effettiv u sigur

L-iskambju ta' informazzjoni huwa element ewlieni tas-sistema ta' sigurtà interna ta' Schengen. Ġie osservat progress partikolari fi 19-il Stat Membru li nnotifikaw it-traspożizzjoni sħiħa tad-**Direttiva dwar l-iskambju ta' Informazzjoni**⁽⁴³⁾, u fi 18-il Stat Membru ⁽⁴⁴⁾ li stabbilew sistemi nazzjonali ta' ġestjoni tal-każijiet interoperabbli mal-Applikazzjoni ta' Network għall-iskambju Sikur ta' Informazzjoni (SIENA). Madankollu, l-evalwazzjonijiet ta' Schengen tal-2025 jiżvelaw lakuni bejn it-traspożizzjoni formali tad-Direttiva u l-effettività operazzjonali. F'kull wieħed mill-hames Stati Membri evalwati fl-2025 ⁽⁴⁵⁾, il-Punt Uniku ta' Kuntatt (SPOC) għadu ma ssodisfax bis-sħiħ ir-rekwiżiti tad-

⁽³⁸⁾ Pereżempju: il-Belġju, il-Bulgarija, id-Danimarka, il-Ġermanja, il-Greċja, Spanja, l-Iżlanda, l-Italja, il-Latvja, il-Liechtenstein, il-Lussemburgu, l-Ungerija, Malta, il-Portugall, is-Slovenja u s-Slovakkja.

⁽³⁹⁾ Bħall-Belġju, Malta u l-Portugall.

⁽⁴⁰⁾ Pereżempju: Il-Greċja u l-Ungerija.

⁽⁴¹⁾ Pereżempju: iċ-Ċekja, il-Ġermanja, Spanja, l-Iżlanda, l-Awstrija u l-Portugall.

⁽⁴²⁾ Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, il-Kroazja, l-Iżlanda, l-Italja, il-Latvja, il-Litwanja, il-Lussemburgu, l-Ungerija, Malta, in-Netherlands, in-Norveġja, l-Awstrija, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovenja, is-Slovakkja, il-Finlandja u l-Iżvezja.

⁽⁴³⁾ Id-Direttiva (UE) 2023/977 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2023 dwar l-iskambju ta' informazzjoni bejn l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi, ĠU L 134, 22.5.2023. Id-Direttiva tistabbilixxi regoli armonizzati għall-iskambju adegwat u rapidu ta' informazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti tal-infurzar tal-liġi għall-fini tal-prevenzjoni, l-identifikazzjoni jew l-investigazzjoni ta' reati kriminali. Minn April 2026, 19-il Stat Membru nnotifikaw it-traspożizzjoni sħiħa tad-Direttiva, filwaqt li erba' nnotifikaw traspożizzjoni parzjali. Inħarġu opinjonijiet motivati għat-tliet Stati Membri l-oħra (il-Belġju, l-Estonja u Spanja).

⁽⁴⁴⁾ Iċ-Ċekja, il-Ġermanja, l-Irlanda, il-Greċja, il-Kroazja, l-Italja, Ċipru, il-Latvja, il-Liechtenstein, il-Litwanja, il-Lussemburgu, in-Netherlands, in-Norveġja, l-Awstrija, il-Portugall, is-Slovenja, l-Iżvizzera u l-Iżvezja.

⁽⁴⁵⁾ Il-Bulgarija, l-Awstrija, ir-Rumanija, is-Slovenja u l-Iżvizzera.

Direttiva, li jirriżulta fi skambju transfruntier ta' informazzjoni aktar bil-mod li huwa wkoll inqas standardizzat u aktar suxxettibbli għal żball milli mfassal.

L-evalwazzjonijiet ta' Schengen żvelaw li l-funzjonalitajiet tas-SIS ma humiex qegħdin jiġu massimizzati⁽⁴⁶⁾. Pereżempju, l-attakkament sistematiku ta' data bijometrika mal-allerti tas-SIS, l-introduzzjoni u l-użu ta' tfittxijiet tal-marki tas-swaba' mill-awtoritajiet rilevanti kollha b'mod partikolari matul il-verifiki fil-fruntieri u mill-awtoritajiet tal-migrazzjoni⁽⁴⁷⁾, u l-kondiviżjoni ta' hits tas-SIS relatati mat-terroriżmu mal-Europol jibqgħu inkonsistenti⁽⁴⁸⁾. B'kuntrast ma' dan, l-Istati Membri li investew fl-awtomatizzazzjoni u fl-integrazzjoni sistematika tas-sistemi ta' ġestjoni tal-każijiet u tal-bażijiet tad-data nazzjonali qegħdin jiksibu riżultati operazzjonali aħjar b'mod dimostrarabbli⁽⁴⁹⁾.

Barra minn hekk, hemm sfidi strutturali relatati mar-**riżorsi umani** u mal-**kapaċitajiet tekniċi**. Diversi Stati Membri⁽⁵⁰⁾ jiffaċċjaw nuqqas ta' persunal jew fl-uffiċċji tal-N.SIS tagħhom u/jew f'SI.RE.NE Bureaux⁽⁵¹⁾, u fl-SPOCs, li jaffettwa b'mod negattiv il-kontinwità tal-operat u l-kwalità tal-iskambju ta' informazzjoni.

Kooperazzjoni fl-infurzar tal-liġi

L-evalwazzjonijiet ta' Schengen juru b'mod konsistenti li l-pedamenti legali u istituzzjonali għall-kooperazzjoni transfruntiera fl-infurzar tal-liġi huma generalment fis-seħh fiż-żona Schengen kollha, iżda l-potenzjal operazzjonali tagħhom għadu ma ntużax biżżejjed. Iċ-Ċentri ta' Kooperazzjoni tal-Pulizija huma ċentri siewja għall-kooperazzjoni ta' kuljum, iżda jkomplu jiffunzjonaw b'mod predominanti bħala ċentri ta' informazzjoni aktar milli faċilitaturi operazzjonali⁽⁵²⁾.

L-operazzjonijiet kongunti jiżvelaw stampa mhallta. Il-kooperazzjoni transfruntiera bejn l-Awstrija u l-Ungerija hija eżempju b'saħħtu ta' kif għodod differenti⁽⁵³⁾ jistgħu jiġu kkombinati biex jiffurmaw sistema koerenti waħda. Madankollu, l-operazzjonijiet kongunti f'ħafna Stati Membri għadhom reattivi u mmexxija mis-sħab. Hemm sistematikament inqas operazzjonijiet ta' sorveljanza u insewiment li herġin minn dawk li deħlin, u l-infrastruttura għall-għarfien kongunt tas-sitwazzjoni operazzjonali hija fil-biċċa l-kbira nieqsa.

B'ħidma mill-qrib mal-Istati Membri biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi u oħrajn, il-Kummissjoni stabbiliet il-**Grupp ta' Esperti Informali dwar il-Kooperazzjoni fl-Infurzar tal-Liġi Operazzjonali Transfruntiera** biex jiġu kondiviżi l-aħjar prattiki, jiġu identifikati sfidi komuni u jiġu żviluppati soluzzjonijiet prattiċi. Filwaqt li tibni fuq il-ħidma tagħha, il-Kummissjoni se thejji studju biex timmappja l-ftehimiet ta' kooperazzjoni eżistenti, filwaqt li tipprovdi bażi biex jiġi vvalutat jekk il-qafas eżistenti ta' liġi mhux

⁽⁴⁶⁾ Il-Belġju, il-Bulgarija, il-Greċja, in-Netherlands, in-Norveġja, l-Awstrija, il-Polonja, il-Portugall, is-Slovenja, is-Slovakkja, il-Finlandja u l-Iżvezja.

⁽⁴⁷⁾ Pereżempju, ġew osservati inkonsistenzi fiċ-Ċekja, fi Spanja, fi Franza, fl-Iżlanda, fil-Latvja, fil-Litwanja, fil-Lussemburgu, fl-Ungerija, f'Malta, fil-Polonja, fil-Portugall, fis-Slovenja u fl-Iżvezja.

⁽⁴⁸⁾ Din tibqa' kwistjoni fl-Istati Membri kollha ħlief fl-Awstrija.

⁽⁴⁹⁾ Il-Ġermanja u l-Awstrija.

⁽⁵⁰⁾ Il-Bulgarija, iċ-Ċekja, id-Danimarka, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, Franza, il-Kroazja, l-Iżlanda, l-Italja, Ċipru, il-Latvja, il-Litwanja, il-Lussemburgu, l-Ungerija, Malta, in-Netherlands, l-Awstrija, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovenja, il-Finlandja u l-Iżvezja.

⁽⁵¹⁾ SIRENE tfisser talba għal informazzjoni supplimentari fl-entrati nazzjonali. L-Istati Membri li jużaw is-SIS iridu jistabbilixxu SIRENE Bureau nazzjonali, operattiv 24 siegħa kuljum, 7 ijiem fil-ġimgħa, responsabbli għall-iskambju ta' informazzjoni u għall-koordinazzjoni tal-attivitajiet konnessi mal-allerti tas-SIS.

⁽⁵²⁾ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill (UE) 2022/915 tad-9 ta' Ġunju 2022 dwar il-kooperazzjoni operazzjonali fl-infurzar tal-liġi, (ĠU L 158, 13.6.2022).

⁽⁵³⁾ Ftehimiet bilaterali, ċentri ta' koordinazzjoni kondiviżi, u EMPACT.

vinkolanti għall-kooperazzjoni transfruntiera fl-infurzar tal-liġi għadux adegwat. Dan qiegħed isir dejjem aktar rilevanti hekk kif is-sejha tal-istrategija tas-sigurtà interna tal-UE ⁽⁵⁴⁾ biex jiġi stabbilit Grupp ta' Livell Għoli dwar il-futur tal-kooperazzjoni operazzjonali fl-infurzar tal-liġi twieġeb direttament għal dak li l-evalwazzjonijiet ta' Schengen sabu b'mod konsistenti: l-għodod eżistenti huma fil-biċċa l-kbira sodi iżda jehtieġu bażi legali aktar soda. Fl-istess hin, il-proposti li ġejjin biex jissahħaħ il-**mandat tal-Europol** se jagħmluha mghammra ahjar biex tipprovdi appoġġ operazzjonali lill-Istati Membri, inkluż billi tiffaċilita l-analiżi transfruntiera, l-iskambju msaħħaħ ta' informazzjoni u l-azzjonijiet koordinati kontra t-theddid li jaffettwa ż-żona Schengen.

Il-bażi ta' dawn l-isforzi kollha hija l-htieġa għal kultura professjonali kondiviża msejsa fuq il-fiduċja reċiproka u l-ħiliet interoperabbli. Il-Kummissjoni qiegħda tivvaluta kif l-ahjar tappoġġa t-**tahriġ fl-infurzar tal-liġi** permezz tal-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għat-Tahriġ fl-Infurzar tal-Liġi (CEPOL). L-indirizzar tal-lakuni f'oqsma speċjalizzati bħall-forensika diġitali, id-dekriptagġ legali, u l-analiżi avvanzata tad-data huwa partikolarment importanti peress li l-kriminalità qiegħda tisfrutta dejjem aktar it-**teknoloġiji emergenti**, inkluża l-intelligenza artifiċjali.

Is-sitwazzjoni fil-fruntieri interni

Schengen tikkontribwixxi b'mod sinifikanti għall-**funzjonament tajjeb tas-suq intern** u l-**prosperità ekonomika** tal-UE. Hekk kif il-prodotti, il-haddiema u s-servizzi jaqsmu l-fruntieri interni mingħajr xkiel, ir-regġjuni transfruntieri jmorru tajjeb u l-ekonomiji nazzjonali jibbenefikaw minn piżijiet amministrattivi u ekonomiji ta' skala aktar baxxi. Biex tevalwa l-“effett ta' Schengen”, il-Kummissjoni kkummissjonat studju dwar il-benefiċċji ta' Schengen u l-kost tal-introduzzjoni mill-ġdid tal-kontrolli fil-fruntieri interni, li se jiġi ppubblikat fit-tieni nofs tal-2026.

Fl-2025, għaxar Stati ta' Schengen estendew u żammew l-introduzzjoni mill-ġdid tal-kontrolli fil-fruntieri interni tagħhom ⁽⁵⁵⁾, motivati minn thassib dwar il-migrazzjoni u s-sigurtà. Dawn jinkludu l-instabbiltà kontinwa tul rotot migratorji ewlenin, l-użu tal-migrazzjoni bhala arma minn atturi statali ostili, u l-persjoni persistenti tal-kriminalità organizzata transfruntiera.

Meta l-kontrolli fil-fruntieri interni jiġu introdotti mill-ġdid, huwa kruċjali li l-Istati Membri jieħdu passi biex **jillimitaw kwalunkwe konsegwenza negattiva fuq vjaġġaturi u komunitajiet transfruntiera**. Għalhekk, id-djalogu strutturat tal-Koordinatur ta' Schengen mal-Istati Membri kkonċernati, kif ukoll il-proċess ta' konsultazzjoni mibdi skont il-Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen rivedut ⁽⁵⁶⁾, kellhom rwol importanti, kemm fil-kisba ta' riżultati konkreti fl-indirizzar tal-hinijiet ta' stennija fil-fruntieri interni kif ukoll fit-titjib tal-koordinazzjoni operazzjonali u l-iskambju ta' informazzjoni. Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, l-introduzzjoni mill-ġdid tal-kontrolli fil-fruntieri interni kienet tikkonċerna kontrolli mhux sistematiċi aleatorji.

Filwaqt li l-kontroll fil-fruntieri interni jista' jkollu rwol fl-indirizzar tat-thassib ta' xi Stati Membri dwar il-migrazzjoni u s-sigurtà, huma disponibbli **alternattivi u soluzzjonijiet aktar effiċjenti u effettivi**. B'mod partikolari, il-kooperazzjoni operazzjonali, l-iskambju

⁽⁵⁴⁾ Il-Kummissjoni Ewropea, “Il-Kummissjoni tipprezenta ProtectEU – Strategija ta' Sigurtà Interna” (https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_en).

⁽⁵⁵⁾ Il-Kummissjoni Ewropea, “Introduzzjoni mill-ġdid temporanja tal-kontrolli fuq il-fruntieri” (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/temporary-reintroduction-border-control_en).

⁽⁵⁶⁾ Ir-Regolament (UE) 2024/1717 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2024 li jemenda r-Regolament (UE) 2016/399 dwar Kodiċi tal-Unjoni dwar ir-regoli li jirregolaw il-moviment ta' persuni min-naħa għall-oħra tal-fruntiera ĠU L, 2024/1717. 20.6.2024.

ta' informazzjoni u l-verifiki fit-territorju jistgħu jipprovdu sostitut siewi għall-kontrolli fil-fruntieri interni, speċjalment permezz ta' verifiki mill-pulizija mhux sistematiċi jew identifikazzjoni bijometrika mobbli u teknoloġiji ta' traċċar tal-vetturi⁽⁵⁷⁾. L-approċċ operazzjonali tar-Rumanija fil-fruntieri interni tagħha mal-Ungerija u l-Bulgarija jipprovdi mudell li jista' jiġi replikat fi Stati Membri oħra. Dan jikkombina operazzjonijiet kongunti mmexxija mill-intelligence, verifiki mmirati mill-pulizija bbażati fuq ir-riskju, pattulji kongunti, u Ċentri ta' Kooperazzjoni tal-Pulizija li jiffunzjonaw bis-sħiħ.

Ir-riammissjoni rapida ta' migranti irregolari maqbuda f'żoni tal-fruntiera tista' tinkiseb permezz tal-**proċedura ta' trasferiment**, strument introdott mill-Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen rivedut. Diversi Stati Membri⁽⁵⁸⁾ jinsabu fil-proċess li jaqblu dwar arrangamenti prattiċi għall-applikazzjoni tiegħu, filwaqt li oħrajn għadhom jiddependu fuq ftehimiet bilaterali eżistenti ta' riammissjoni.

B'ħarsa 'l quddiem, l-EES u d-dħul fis-seħħ li jmiss tal-istrumenti tal-Patt dwar il-Migrazzjoni u l-Azil se jsaħhu b'mod sinifikanti l-kundizzjonijiet strutturali biex progressivament jitnehhew il-kontrolli fil-fruntieri interni. Iż-żewġ inizjattivi se jipprovdu lill-Istati Membri b'għodod operazzjonali għall-ġestjoni tal-pressjonijiet migratorji u tas-sigurtà fil-fruntieri esterni tagħhom u għall-ġlieda kontra l-movimenti mhux awtorizzati fiż-żona Schengen.

Il-Kummissjoni tibqa' impenjata li tirrispetta l-prinċipji tal-moviment liberu u s-sigurtà fiż-żona Schengen kollha u se toħroġ daqt l-opinjoni jiet kif stabbilit fil-Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen rivedut.

3. IĊ-ĊAVETTA GĦALL-KONSOLIDAZZJONI U GĦALL-IMPLIMENTAZZJONI SOSTNUTA: GOVERNANZA TA' SCHENGEN

F'fazijiet preċedenti tal-integrazzjoni ta' Schengen, is-sistema setgħet fil-biċċa l-kbira tiffunzjona permezz ta' rutini stabbiliti, kooperazzjoni Prattika, u preżunzjoni qawwija ta' fiduċja bejn l-Istati Membri. B'riżultat ta' dan, il-governanza ta' Schengen, li tkopri l-oqsma kollha tippermetti l-funzjonament taż-żona Schengen, kellha t-tendenza li jkollha rwol ta' appoġġ aktar milli rwol ċentrali, bil-ġestjoni ta' kuljum tiddependi aktar fuq koordinazzjoni informali milli fuq qafas politiku kondiviż b'saħħtu.

Dan il-kuntest inbidel b'mod fundamentali. Illum, Schengen topera f'ambjent ferm aktar kumpless u impenjattiv, imsawwar minn instabbiltà ġeopolitika, theddid ġdid għas-sigurtà u tfixkil teknoloġiku. F'dan il-kuntest, l-effettività u l-koerenza ta' Schengen ma jistgħu jibqgħu jiddependu b'mod predominanti fuq arrangamenti informali. Kif rikonoxxut fid-Dikjarazzjoni ta' Schengen ⁽⁵⁹⁾, it-tishih taż-żona Schengen taħt il-kundizzjonijiet kurrenti jeħtieġ governanza li tkun aktar strutturata, aktar kollettiva, u ankrata b'mod aktar sod fil-livell politiku, li tiżgura ċ-ċarezza, il-koordinazzjoni u direzzjoni strateġika kondiviża. **It-tishih tal-governanza nazzjonali ta' Schengen** huwa għalhekk il-kundizzjoni ewlenija biex jiġi żgurat li ż-żona Schengen tkun tista' twieġeb b'mod effettiv kemm għall-isfidi preżenti kif ukoll għal dawk futuri.

⁽⁵⁷⁾ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2024/268 tat-23 ta' Novembru 2023 dwar il-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri fir-rigward ta' theddid serju għas-sigurtà interna u l-ordni pubbliku fiż-żona mingħajr kontrolli fil-fruntieri interni, (ĠU L, 2024/268, 17.1.2024).

⁽⁵⁸⁾ L-evalwazzjonijiet ta' Schengen tal-Awstrija, ir-Rumanija u s-Slovenja jikkonfermaw li n-negożjati għall-implimentazzjoni tagħha għadhom ma nbdewx.

⁽⁵⁹⁾ Id-Dikjarazzjoni ta' Schengen ġiet adottata mill-Kunsill fit-12 ta' Ġunju 2025, li tafferma mill-ġdid l-impenn tal-Istati Membri li jippreservaw l-integrità ta' Schengen. Il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea, *Dikjarazzjoni ta' Schengen*, adottata fit-12 ta' Ġunju 2025 (<https://www.consilium.europa.eu/media/gjrnbywx/st10068en25.pdf>).

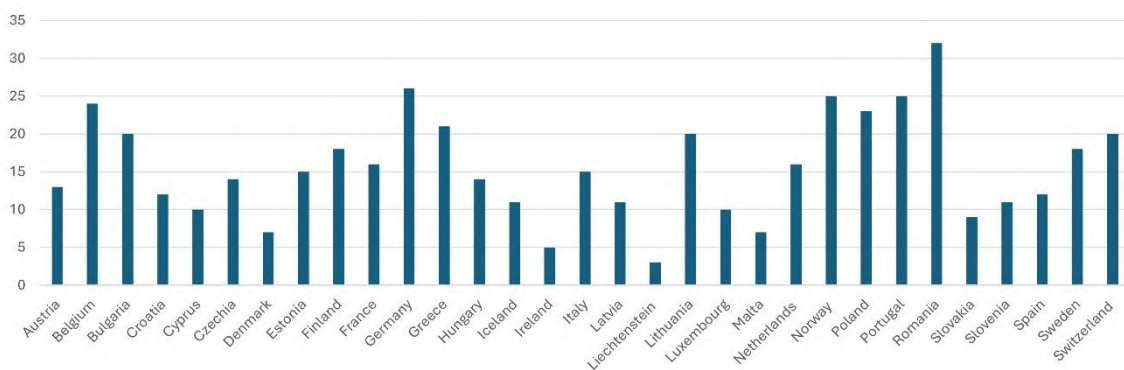
3.1 It-tishih tal-governanza ta' Schengen

It-Tabella ta' Valutazzjoni ta' Schengen tal-2025 ⁽⁶⁰⁾ tagħti stampa diversa ta' kif l-Istati Membri jikkontribwixxu għall-funzjonament taż-żona Schengen:

Tabella ta' Valutazzjoni Aggregata ta' Dicembru 2025

Filwaqt li l-progress huwa evidenti f'ħafna oqsma, għad hemm disparitajiet, li jwasslu għal lakuni operazzjonali u ta' sigurtà. Fl-istess ħin, meta r-responsabbiltajiet ma jgħux rispettati b'mod konsistenti, il-fiduċja reċiproka bejn l-Istati Membri tista' tiġi mminata, u dan jaffettwa s-saħħa kollettiva u l-unità taż-żona Schengen ⁽⁶¹⁾. B'mod simili għas-snin preċedenti, fl-2025 il-mekkaniżmu ta' evalwazzjoni u monitoraġġ ta' Schengen kellu rwol kruċjali fl-identifikazzjoni ta' oqsma għal titjib u fil-promozzjoni ta' kultura ta' responsabbiltà kongunta fost l-Istati Membri. Il-mekkaniżmu, li jinvolvi aktar minn 500 espert mill-Istati kollha ta' Schengen, jippermetti l-identifikazzjoni effettiva u f'waqtha tan-nuqqasijiet, kif ukoll l-aħjar prattiki u soluzzjonijiet innovattivi. Dawn l-aħjar prattiki huma kkombinati f'Kompendju ddedikat ⁽⁶²⁾, li jista' jipprovdi soluzzjonijiet utli u jservi ta' ispirazzjoni għall-Istati Membri.

Għadd ta' esperti magħzula għal kull Stat Membru għall-2026

⁽⁶⁰⁾ It-tabella ta' Valutazzjoni ta' Schengen aggregata tagħti punteġġ u tivviżwalizza l-implimentazzjoni ġenerali tar-rakkomandazzjonijiet li jirriżultaw mill-evalwazzjonijiet ta' Schengen għall-Istati Membri kollha ta' Schengen. F'konformità mal-metodoloġija maqbula mal-Istati Membri f'Dicembru 2023, hija strutturata f'sitt dimensjonijiet ta' politika, li kull waħda minnhom tindirizza aspetti ewlenin għall-funzjonament effettiv taż-żona Schengen. Abbazi tat-Tabelli ta' Valutazzjoni ta' Schengen individwali li jassenjaw punteġġi lill-Istati Membri fil-livell ta' implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet, il-viżwalizzazzjoni turi l-punteġġ medju ġeneralment għal kull dimensjoni madwar Schengen.

⁽⁶¹⁾ L-ghoti ta' rapportar f'waqt u ta' kwalità dwar il-miżuri mehuda biex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet identifikati matul l-evalwazzjoni huwa prerekwizit għal Mekkaniżmu ta' Evalwazzjoni u Monitoraġġ ta' Schengen li jiffunzjona tajjeb.

⁽⁶²⁾ Dokument ta' Hidma tal-Persuanl tal-Kummissjoni, *Kompendju tal-2026 tal-aħjar prattiki identifikati fil-qafas tal-mekkaniżmu ta' evalwazzjoni u monitoraġġ ta' Schengen*.

L-attivitajiet ta' evalwazzjoni tal-2025 ⁽⁶³⁾, inklużi l-attivitajiet ta' monitoraġġ immirati ⁽⁶⁴⁾ u d-djalogi ta' monitoraġġ ta' Schengen li tnedew reċentement ⁽⁶⁵⁾, enfasizzaw il-ħtieġa li l-Istati Membri jsaħħu l-oqfsa nazzjonali ta' governanza ta' Schengen tagħhom, filwaqt li jiżguraw koordinazzjoni effettiva, ippjanar strateġiku ċar, u allinjament sħiħ bejn il-prijoritajiet nazzjonali, il-ħtiġijiet operazzjonali u l-finanzjament tal-UE. Dawn il-proċessi saħħew l-implimentazzjoni ta' kuljum ta' Schengen, appoġġati minn skambji li għaddejnin mal-Koordinatur ta' Schengen ⁽⁶⁶⁾.

Xi Stati Membri għamlu progress notevoli f'dan il-qasam, bi 12-il Stat Membru ⁽⁶⁷⁾ jaħtru Koordinaturi nazzjonali ta' Schengen. Barra minn hekk, **l-ewwel evalwazzjoni perjodika ta' Schengen tar-Rumanija** wara l-integrazzjoni sħiħa tagħha fiż-żona Schengen uriet ir-riżultati ta' mudell nazzjonali komprensiv imsaħħaħ ta' governanza ta' Schengen, li jiżgura livell għoli ta' preparezza billi jintegra arrangamenti istituzzjonali, ippjanar strateġiku, mekkaniżmi nazzjonali ta' kontroll tal-kwalità, u koordinazzjoni kemm politika kif ukoll operazzjonali.

Minkejja dan il-progress, diversi Stati Membri għadhom qegħdin jiffaċċjaw sfidi sinifikanti fl-implimentazzjoni effettiva tal-governanza ta' Schengen. L-oqfsa ta' governanza ta' Schengen għadhom frammentati, b'responsabbiltajiet mifruxa f'diversi awtoritajiet u mingħajr funzjoni ta' koordinazzjoni ċentrali ċara. Dan jirrifletti xejra usa' li fiha l-implimentazzjoni ta' Schengen tkompli tiġi ġestita permezz ta' arrangamenti nazzjonali kompartmentalizzati, b'integrazzjoni insuffiċjenti ta' responsabbiltajiet, koordinazzjoni u sorveljanza.

Il-governanza effettiva ta' Schengen tibda bi **strutturi ta' governanza nazzjonali b'saħħithom**, li jikkapitalizzaw fuq l-isforzi li diġà saru mill-Ġestjoni Integrata Ewropea tal-Fruntieri ⁽⁶⁸⁾. L-aktar mudelli ta' governanza nazzjonali avvanzati wrew erba' elementi ewlenin. L-ewwel nett, huwa neċessarju **approċċ ikkoordinat** għall-governanza nazzjonali ta' Schengen, li jinvolvi l-immappjar u l-konnessjoni tal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha, id-definizzjoni ċara tar-rwoli u r-responsabbiltajiet fil-livelli politiċi, amministrattivi u operazzjonali, l-istabbiliment ta' mekkaniżmi ta' koordinazzjoni formali, u l-ħatra ta' Koordinatur nazzjonali ta' Schengen b'awtorità ta' sorveljanza suffiċjenti. It-tieni, huwa meħtieġ **qafas komprensiv u strateġiku** biex tiġi stabbilita viżjoni koerenti fuq terminu medju u twil għall-funzjonament taż-żona Schengen, li tibni fuq strateġiji settorjali eżistenti. It-tielet, **viżjoni koerenti għal segwitu operazzjonali**, li ssarraff l-oġettivi strateġiċi f'miżuri konkreti bi skedi ta' żmien ċari, responsabbiltajiet assenjati, u

⁽⁶³⁾ FI-2025, il-Kummissjoni implimentat il-programm ta' evalwazzjoni annwali li jwassal għar-rapporti tal-pajjiżi ta' Schengen tal-Bulgarija, tal-Awstrija, tar-Rumanija, tas-Slovenja u tal-Iżvizzera, li dalwaqt se jiġi adottat. Il-Kummissjoni Ewropea, "Evalwazzjoni u monitoraġġ ta' Schengen" (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en).

⁽⁶⁴⁾ Fil-Greċja, fi Franza, fl-Italja u f'Ċipru.

⁽⁶⁵⁾ Bil-għan li jissahħaħ il-proċess ta' evalwazzjoni u monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-istandards ta' Schengen mill-Istati Membri, dawn id-djalogi jiffukaw fuq it-trawwim tal-impenn u t-titjib tal-governanza nazzjonali ta' Schengen permezz ta' diskussjonijiet strutturati mmexxija mill-Koordinaturi tal-Pajjiżi, l-indirizzar tal-isfidi ewlenin, l-iżgurar ta' rappurtar f'waqt u segwitu għar-rakkomandazzjonijiet, u l-iffaċilitar ta' skambji tekniċi biex jiġu solvuti kwistjonijiet persistenti.

⁽⁶⁶⁾ Dawn l-isforzi ppermettew ukoll lill-Kummissjoni tivvaluta l-progress li sar mill-Istati Membri. Wara l-aħħar valutazzjonijiet tar-rapporti ta' segwitu pprezentati mill-Istati Membri, il-Kummissjoni, permezz ta' dawn ir-rapporti, tagħlaq il-pjanijiet ta' azzjoni tal-Lussemburgu, tal-Portugall u tal-Iżvezja fil-qasam tal-politika dwar il-viżi, f'konformità mal-Artikolu 21(3) tar-Regolament dwar il-Mekkaniżmu ta' Evalwazzjoni u Monitoraġġ ta' Schengen.

⁽⁶⁷⁾ Il-Belġju, il-Bulgarija, iċ-Ċekja, Franza, il-Kroazja, Ċipru, il-Latvja, il-Litwanja, l-Awstrija, il-Portugall, ir-Rumanija u l-Finlandja.

⁽⁶⁸⁾ Il-Ġestjoni Integrata Ewropea tal-Fruntieri għandha l-għan li tiżgura l-ġestjoni koerenti u kkoordinata tal-fruntieri esterni tal-UE permezz ta' operazzjonijiet kongunti, riżorsi kondivizi, u shubijiet strateġiċi.

riżorsi xierqa, li jiżguraw implimentazzjoni strutturata, hija neċessarja biex jinkisbu riżultati reali. Fl-aħħar nett, governanza nazzjonali b'saħħitha jeħtieg li tkun akkumpanjata minn **kapaċitajiet adegwati** li jippermettu l-implimentazzjoni effettiva tal-obbligi ta' Schengen. Billi jieħdu dawn il-passi, l-Istati Membri jistgħu jiżguraw responsabbiltà nazzjonali effettiva u jsaħħu l-koerenza ta' Schengen fil-livell tal-UE.

L-interessi jmorru lil hinn mit-thassib nazzjonali individwali peress li s-saħħa taż-żona Schengen tiddependi fuq ir-responsabbiltà ta' kull Stat Membru lejn xulxin. Il-valur veru tal-evalwazzjonijiet jinsab fil-kapaċità tagħhom li jsarrfu s-sejbiet f'konklużjonijiet komuni fil-livell Ewropew. Fl-2026, il-Kummissjoni se tkompli tappoġġa lill-Istati Membri f'dan l-isforz biex isaħħu l-governanza ta' Schengen, permezz tal-mekkanizmu ta' evalwazzjoni u monitoraġġ ta' Schengen, inkluż b'attivitajiet ta' evalwazzjoni fil-Germanja, fil-Belġju, fin-Netherlands u fil-Liechtenstein ⁽⁶⁹⁾. L-Istati Membri se jirċievu wkoll gwida u riżorsi biex isaħħu l-oqfsa ta' governanza nazzjonali tagħhom, flimkien ma' appoġġ finanzjarju taħt sejha ddedikata għall-Istrument għall-Ġestjoni tal-Fruntieri u għall-Viżi (BMVI).

3.2 L-implimentazzjoni ta' Schengen permezz ta' finanzjament immirat tal-UE

It-tishih tal-governanza nazzjonali ta' Schengen għandu jimxi id f'id mal-użu strateġiku tal-finanzjament tal-UE. Dan huwa partikolarment importanti fit-tnejniet għall-Qafas Finanzjarju Pluriennali li jmiss għall-2028-2034. Filwaqt li għadha soġġetta għal qbil mill-Parlament Ewropew u mill-Kunsill, il-proposta tal-Kummissjoni dwar il-finanzjament għall-inizjattivi ta' Schengen fi hndan il-qafas tintroduċi enfasi aktar qawwija fuq il-prestazzjoni u l-użu strateġiku tal-finanzjament tal-UE. F'dan il-kuntest, il-**finanzjament tal-UE** se jikkontribwixxi għall-appoġġ tal-governanza u l-azzjonijiet nazzjonali ta' Schengen, b'mod ikkoordinat u mmirat, allinjat bis-sih mal-prijoritajiet strateġiċi kif iddeterminati matul l-evalwazzjonijiet ta' Schengen.

Hekk kif ikompli l-proċess preparatorju għall-QFP li jmiss, huwa essenzjali li r-riformi strutturali identifikati mill-evalwazzjonijiet ta' Schengen u l-prijoritajiet ġenerali ta' Schengen stabbiliti għaċ-ċiklu 2026-2027 jiġu konnessi mal-programmazzjoni tal-finanzjament tal-UE fil-qasam tal-Affarijiet Interni permezz tal-Pjanijiet ta' Shubija Nazzjonali u Reġjonali biex l-oġettivi tal-UE jissarrfu f'agendi nazzjonali ta' investiment u riforma.

3.3 It-tlestija u l-espansjoni taż-żona Schengen

Schengen huwa mfassal bħala qafas komuni, fejn ir-regoli, l-istandards u r-responsabbiltajiet kondiviżi japplikaw b'mod ugwali fl-Istati Membri partecipanti kollha.

F'kuntest ġeopolitiku dejjem aktar kumpless, **Ċipru** jagħti kontribut uniku għat-tishih tal-għarfien komuni tas-sitwazzjoni tar-riskji u l-opportunitajiet fir-reġjun tiegħu, filwaqt li jgħib esperjenza li ssaħħa il-kapaċità kollettiva fil-kwistjonijiet tal-fruntieri, tal-migrazzjoni u tas-sigurtà. F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni wettqet attività ta' monitoraġġ ta' Schengen f'Diċembru 2025 biex tivvaluta l-istat ta' preparatezza ta' Ċipru u tappoġġa l-passi li jmiss lejn l-adeżjoni sħiħa tiegħu maż-Żona Schengen. Sar progress sostanzjali fl-2025, bl-awtoritajiet Ċiprijotti jimplimentaw riformi u miżuri sinifikanti f'konformità mal-ogħla standards ta' Schengen. **L-Irlanda** kompliet bl-isforzi tagħha biex turi r-rieda tagħha li tapplika bis-sih il-partijiet tal-qafas ta' Schengen relatati mas-sigurtà interna taż-żona Schengen.

⁽⁶⁹⁾ Il-Kummissjoni Ewropea, "Evalwazzjoni u Monitoraġġ ta' Schengen — Migrazzjoni u Affarijiet Interni", (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en).

Bl-istess mod huwa neċessarju wkoll li jitkompla l-approfondiment tal-involvement strutturat mas-*shab* tat-*tkabbir*. **Il-kandidati tal-UE huma kandidati ta' Schengen**, għalhekk, huwa essenzjali li jiġi żgurat li l-prontezza ta' Schengen tiġi inkorporata b'mod sistematiku fil-proċess ta' adegżjoni mal-UE. L-ewwel pass fit-triq lejn is-*shubija* f'Schengen huwa l-istabbiliment ta' oqfsa robusti ta' governanza ta' Schengen fil-livell nazzjonali. Din hija r-raġuni għaliex il-Kummissjoni diġà **ziedet l-involvement tagħha mal-pajjiżi tat-*tkabbir***. Flimkien mal-Frontex u l-esperti tal-Istati Membri, il-Kummissjoni organizzat l-ewwel sessjoni ta' sensibilizzazzjoni dwar il-governanza ta' Schengen għall-pajjiżi tat-*tkabbir* fi Frar 2026. Din l-inizjattiva, li kienet ospitata minn Montenegro, ipprovdiet gwida Prattika dwar il-bini ta' strutturi ta' koordinazzjoni nazzjonali effettivi. Dan ikkonferma wkoll interess qawwi mill-pajjiżi tat-*tkabbir* u enfasizza l-valur miżjud ta' thejjiċja bikrija u strutturata. Fl-istess ħin, hemm enfasi intensifikata fuq it-thejjiċjet bikrin ta' Schengen fin-negozjati, il-monitoraġġ mill-qrib tal-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-Pjanijiet ta' Azzjoni ta' Schengen fl-imsieħba tat-*tkabbir*, u l-ghoti ta' assistenza teknika speċifika għall-pajjiż biex jiġu appoġġati l-pajjiżi kandidati f'dan il-proċess.

4 IL-PASSI LI JMISS

Il-konsolidazzjoni tal-kisbiet u l-indirizzar ta' kwalunkwe lakuna li jifdal se jiżguraw li *ż*-zona Schengen tibqa' *vigilanti* u *mhejjiċja* sew, peress li l-kundizzjonijiet ġeopolitiċi li qegħdin jevolvu malajr jistgħu jaffettwaw b'mod sostanzjali d-dinamika tal-migrazzjoni u s-sigurtà. Għaċ-ċiklu ta' Schengen 2026-2027, il-Kummissjoni tistieden lill-Kunsill ta' Schengen japprova l-prijoritajiet li ġejjin fil-laqgħa tiegħu li jmiss f'Ġunju 2026.

Azzjonijiet ta' implimentazzjoni ta' prijorità għaċ-Ċiklu ta' Schengen 2026-2027

1. Tiġi appoġġata d-dimensjoni esterna ta' Schengen

Fil-livell tal-UE:

- Tipproponi **r-reviżjoni tal-Kodiċi dwar il-Viżi** b'miżuri mmirati biex tissaħħaħ is-sigurtà tal-UE.
- Tiġi msaħħa il-**kompetittività globali tal-UE**, billi jiġu żviluppata aktar *shubijiet* ta' benefiċċju reċiproku ma' pajjiżi ewlenin biex jiġi attirat it-talent għall-innovazzjoni.

2. Tiġi żgurata fruntiera esterna integrata għal zona Schengen sigura

Fil-livell nazzjonali, il-pajjiżi ta' Schengen jeħtieġ li:

- Javvanzaw id-**diġitalizzazzjoni** tal-proċeduri u l-iżvilupp ta' sistemi tal-IT fuq skala kbira, inkluża l-interoperabbiltà tagħhom. Ikomplu l-implimentazzjoni effettiva tas-Sistema ta' Dħul/Ħruġ, fil-punti kollha ta' qsim tal-fruntieri, inkluż billi jużaw b'mod adegwat il-funzjonalitajiet kollha, inaqqsu l-*hinijiet* tal-ipproċessar, iżidu s-soluzzjonijiet awtomatizzati fil-fruntieri, u jtejbu r-registrazzjoni u l-kwalità tal-bijometrika. Jiżguraw it-tnedija *mhejjiċja* sew tal-ETIAS b'ittestjar adegwat u bir-riżorsi neċessarji fis-seħħ.
- Ikomplu jtejbu l-**kwalità u l-effettività tal-verifiki fil-fruntieri** permezz tal-użu *shih* tas-sistemi eżistenti u tal-interoperabbiltà tagħhom, kif ukoll ikomplu jiżviluppaw il-kapaċitajiet nazzjonali għas-sorveljanza fil-fruntieri, inklużi t-taħriġ u l-infrastrutturi.
- Jiżguraw livell għoli ta' **għarfien tas-sitwazzjoni** u fehim fil-fond tat-theddid u l-isfidi emergenti billi jikkonsolidaw it-tfassil ta' politika bbażat fuq l-evidenza u mmexxi mill-intelligence.

- Jiżguraw l-implimentazzjoni effettiva tar-**Regolament dwar l-Iskrinjar**, billi jallokaw r-riżorsi u l-kapaċitajiet, li jinkludi l-istabbiliment ta' mekkanizmu ta' monitoraġġ indipendenti.
- Isahhu u jiżviluppaw aktar l-**ippjanar ta' kontinġenza** biex jiżdiedu l-kapaċitajiet ta' reazzjoni matul sitwazzjonijiet ta' kriżi u jiżguraw preparatezza akbar billi jippromwovu approċċ aktar Ewropew.

3. Tittejjeb l-effettività tas-sistemi ta' ritorn

Fil-livell nazżjonali, il-pajjiżi ta' Schengen jehtieg li:

- Jiżguraw l-implimentazzjoni effettiva tal-**proċedura ta' ritorn fuq il-fruntiera**.
- Isahhu l-**kapaċitajiet u l-ghodod operazzjonali** neċessarji biex jappoġġaw il-proċess ta' ritorn u riintegrazzjoni, inklużi kapaċitajiet suffiċjenti għall-proċeduri ta' ritorn, kif ukoll jimmodernizzaw l-ghodod u s-sistemi bħall-ġestjoni tal-każijiet ta' ritorn u jagħmlu użu sħiħ mill-funzjonalitajiet tas-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen.
- Jagħmlu użu mill-**appoġġ tal-Frontex** u jindirizzaw b'mod attiv l-isfidi fl-issodisfar tal-htigijiet ta' skjerament għall-Ispeċjalisti tar-Ritorn.

4. Jiġi kkonsolidat il-qafas operazzjonali għall-kooperazzjoni fis-sigurtà interna

Fil-livell tal-UE:

- Tiġi avvanzata l-hidma tal-**Grupp ta' Esperti Informali dwar il-Kooperazzjoni Operazzjonali Transfruntiera għall-Infurzar tal-Liġi** billi jiġu indirizzati l-operazzjonijiet kongunti, is-sorveljanza transfruntiera, u l-komunikazzjonijiet siguri.
- Jitkomplu **d-dialogu strutturat iffaċilitat mill-Koordinatur ta' Schengen** mal-Istati Membri kollha kkonċernati minn kontrolli fil-fruntieri interni, jew affettwati minnhom, fid-dawl tat-tneħħija gradwali tal-kontrolli.

Fil-livell nazżjonali, il-pajjiżi ta' Schengen jehtieg li:

- Ilestu l-implimentazzjoni legali u operazzjonali tad-Direttiva dwar l-Iskambju ta' Informazzjoni, inkluż permezz ta' **Punti Uniċi ta' Kuntatt** li jiffunzjonaw bis-sħiħ u jippromwovu l-użu **sistematiku tas-Sistemi ta' Informazzjoni tal-Europol**, bħas-SIENA.
- Jagħmlu użu sħiħ mill-**funzjonalitajiet imtejba** kollha tas-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen.
- Jindirizzaw **il-htigijiet tar-riżorsi umani u tal-kapaċità teknika (inklużi t-tahriġ u l-infrastruttura diġitali)** biex jiġu ssodisfati l-htigijiet operazzjonali.
- **Jimmassimizzaw l-użu** tal-istrumenti kollha disponibbli mill-**Kodiċi tal-Fruntieri ta' Schengen rivedut** biex jiġu eliminati gradwalment il-kontrolli fil-fruntieri interni. Japprofondixxu l-inizjattivi ta' kooperazzjoni reġjonali u jsahhu l-kapaċità operazzjonali kongunta billi **jespandu l-oqfsa ta' kooperazzjoni għall-infurzar tal-liġi**.

5. Tishih tal-governanza ta' Schengen

Fil-livell tal-UE:

- Tiġi żgurata l-konsolidazzjoni tal-kisbiet u l-implimentazzjoni tal-prijoritajiet identifikati f'dan ir-rapport, inkluż permezz ta' **diskussjonijiet aktar**

sistematiki speċifiċi għall-pajjiż, u b'finanzjament strateġiku skont il-QFP li jmiss.

- Titlesta l-adeżjoni ta' **Ċipru** fiż-żona Schengen.
- Jitlestew il-proċeduri neċessarji għall-implimentazzjoni sħiħa tar-regoli ta' Schengen rilevanti għas-sigurtà interna fl-**Irlanda**.
- Jitkompla l-involviment qawwi mal-**pajjiżi tat-tkabbir**.

Fil-livell nazzjonali, l-Istati ta' Schengen jeħtieġ li:

- **Itejbu l-oqfsa nazzjonali ta' governanza ta' Schengen**, filwaqt li jibnu fuq il-mudelli avvanzati ta' governanza nazzjonali, kollha taħt is-sorveljanza ta' **Koordinatur ta' Schengen** nazzjonali maħtur.